
[2011-16-RE](#)

CAUSA 2011-16-RE

Número de registre 200-2011. Recurs d'empara

AUTE DEL 4 DE JULIOL DEL 2011

BOPA núm. 44, del 13 de juliol del 2011

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 12 d'abril del 2011, per la representació processal dels Srs. Michel i Bruno Sacaze, mitjançant el qual interposa recurs d'empara contra els autes del 22 de febrer del 2011 i del 24 de març del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets fonamentals de l'article 10 de la Constitució, de l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals i de l'article 1 del protocol addicional primer i, atès que demana al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquest recurs i que en el seu dia dicti una sentència que declari la nul·litat dels autes objecte de recurs, "inlòs el d'aclariment si procedeix, i això per vulneració de drets fonamentals, ja sigui per manca de motivació per error, ja sigui per indèguda durada del procediment, ja sigui per ambdues causes i es disposi sigui reenviada la causa al Tribunal Superior per a que dicti decisió exempta dels greuges o vicis denunciats i amb imposició de costes a la part adversa."

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 16 de maig del 2011;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

La societat Banca Reig, SA va presentar una demanda contra els Srs. Michel i Bruno Sacaze en reclamació de la quantitat de 942.303,65 euros, més els interessos fixats en funció de les condicions i tarifes establertes per l'Agrupació de Bancs Andorrans (ABA), en concepte del saldo negatiu del

seu compte corrent.

Els defenents van plantejar una excepció de manca de legitimació passiva del Sr. Bruno Sacaze i una excepció d'indeguda formalització de la demanda i van formular una demanda reconvençional.

Segon

El 5 de juny del 2007, la Secció Civil del Tribunal de Batlles va estimar la demanda principal i va condemnar els defenents a pagar a la Banca Reig, SA l'import reclamat, més l'interès fixat en funció de les condicions i les tarifes establertes per l'ABA del 21 de desembre del 2000.

Tercer

Els Srs. Michel i Bruno Sacaze van presentar un recurs d'apel·lació contra la sentència de la Batllia i, el 14 de febrer del 2008, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va decidir estimar, en part, aquest recurs i va condemnar els defenents a pagar a la Banca Reig, SA la quantitat de 189.714,00 euros, més els interessos comptats a partir del 9 d'octubre del 2000, quantitat de la qual s'havia de deduir tots els diners extrets pel banc dels altres comptes bancaris dels defenents amb els quals es va compensar el saldo negatiu del compte objecte de litigi.

Quart

Posteriorment i després de seguir el procediment corresponent, el 19 de maig del 2008, la representació processal de Banc Agrícola Reig, SA va presentar un recurs d'empara en què manifestava que la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia havia vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret per dues vies: la primera consistia en aplicar legislació i jurisprudència alienes a l'ordenament jurídic andorrà i la segona consistia en decidir que aplicava els principis generals de les obligacions i el principi de la bona fe en els contractes, sense fonamentar els motius d'aquesta aplicació.

Cinquè

El 5 de novembre del 2008, el Tribunal Constitucional va dictar un aute en què declarava la no admissibilitat a tràmit d'aquest recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional de les seves al·legacions (causa 2008-18-RE), ja que substancialment va considerar que el Tribunal Superior de Justícia va fonamentar la seva decisió mitjançant una anàlisi precisa dels elements que consten en les actuacions, que fa referència al principi, unànimement reconegut de l'execució de bona fe dels contractes pels seus signataris i que determina la data de la insolvència dels clients i del retard en l'actuació del banc, fonamentant-se en els documents de les parts i en els informes dels perits aportats per elles mateixes. L'apreciació del Tribunal Superior de Justícia sobre les responsabilitats respectives dels Srs. Sacaze i del banc es dedueix d'un raonament coherent, mancat d'arbitrarietat i fonamentat sobre el dret aplicable a Andorra. I, aquesta apreciació es va formular després d'haver pres en consideració les pretensions, per naturalesa, oposades de les parts.

Sisè

La Banca Reig va instar aleshores un escrit d'aclariment de la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 14 de febrer del 2008 en què destacava que la quantitat que havia de rebre, és a dir, 189.714, 00 euros havia d'augmentar-se amb l'interès de l'ABA i no amb l'interès legal.

Setè

El 23 d'octubre del 2008, el Tribunal Superior de Justícia va donar lloc a aquesta petició i va modificar el tipus d'interès legal al tipus d'interès de l'ABA.

Vuitè

En el moment de realitzar els càlculs, les parts arribaven a resultats molt divergents i ambdues van presentar sengles incidents d'execució.

Novè

El 16 de febrer del 2010, la Batllia va disposar que, d'una banda, els Srs. Sacaze havien de pagar a Banca Reig 189.714,00 euros amb els interessos de l'ABA al tipus euríbor + el marge financer + 5 punts de penalitat + anatocisme i, d'altra banda, Banca Reig havia de pagar als Srs. Sacaze 359.815,00 euros i 5.912,62 euros amb els interessos de comptes de passiu de clients en les diferents divises anteriors a l'euro.

Desè

Les dues parts van interposar sengles recursos d'apel·lació i, el 22 de febrer del 2011, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va desestimar aquests dos recursos i va confirmar l'aute dictat per la Batllia.

Onzè

La representació processal dels Srs. Bruno i Michel Sacaze va formular un incident de nul·litat d'actuacions contra l'aute del Tribunal Superior de Justícia del 22 de febrer del 2011 per tal com va considerar que havia vulnerat els seus drets fonamentals protegits per l'article 10 de la Constitució i per l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, com també el dret fonamental a la propietat consagrat per l'article 1 del protocol adicional primer d'aquest mateix Conveni.

Efectivament, aquesta part estimava que el Tribunal Superior de Justícia havia comès un error en el moment d'aplicar la compensació i sobretot a l'hora d'establir els respectius interessos, que la durada del procediment no havia estat raonable i que s'havia vulnerat el dret a un judici equitatiu, perquè l'aute impugnat no era executable per si mateix.

Dotzè

El 24 de març del 2011, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions, ja que va considerar que en l'àmbit d'un incident d'execució es tracta simplement d'executar la decisió tal com va ser dictada, cosa que no suposa cap motivació específica, sinó una aplicació automàtica de les disposicions dictades; pel que fa a la durada del procés considera aquest greuge improcedent, ja que aquesta problemàtica és totalment aliena a un procediment d'execució de sentència.

Tretzè

El 12 d'abril del 2011, la representació processal dels Srs. Michel i Bruno Sacaze va presentar un

recurs d'empara, contra els autes del 22 de febrer del 2011 i del 24 de març del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració dels drets fonamentals de l'article 10 de la Constitució, de l'article 6 del Conveni per a la salvaguarda dels drets humans i de les llibertats fonamentals, així com el dret fonamental a la propietat consagrat per l'article 1 del protocol addicional primer d'aquest mateix Conveni.

Els recurrents fonamenten el seu recurs d'empara en tres greuges: l'error manifest de dret contingut en els autes impugnats del Tribunal Superior de Justícia, el temps i la durada excessiva del procediment i la nul·litat de l'aute d'aclariment, ja que es modificatiu de la sentència que resolvia el litigi.

Pel que fa al primer punt, al·lega que l'error del Tribunal Superior de Justícia era que si s'havien d'operar dues compensacions entre els deutes respectius dels recurrents i de la Banca Reig, aquestes s'havien de realitzar ipso iure i ex tunc el 9 d'octubre del 2000 i no es podien fer subsistir els dos crèdits recíprocs deu anys després i amb el resultat que mitjançant el joc dels interessos es subverteixi i canviï de sentit la justa decisió inicial. Segons el parer d'aquesta part, seria més idoni que el Tribunal Constitucional es pronunciés constatant aquest error, en lloc d'haver d'utilitzar la via de l'error judicial, cas que fos constatat, el Govern hauria d'indemnitzar aquesta part.

Pel que fa a la durada excessiva del procediment, la part recurrent manifesta que no es tracta d'un perjudici d'ordre moral, sinó que es tracta d'un perjudici purament patrimonial, cert i avaluable econòmicament. Atès que se'ls imposa un tipus d'interès al voltant del 10% i de forma composta i atès el temps transcorregut, en resulta que han de pagar tres vegades el deute principal. Aquesta part considera que està pagant a preu d'or els actes processals de la part contrària quan en definitiva la sentència final l'hi va ser favorable.

Quant al darrer punt, aquesta part al·lega que és cert que l'aute d'aclariment dictat pel Tribunal Superior de Justícia va modificar el tipus d'interès que s'havia d'aplicar, és a dir, l'euríbor més el marge financer del banc; ara bé, en realitat ha resultat que es tractava de l'euríbor, més el marge financer, més 5 punts de penalitat, més anatocisme (és a dir càlcul compost). Els 5 punts de penalitat i els interessos compostos apareixen ex novo en els autes impugnats. Aquesta fórmula usurera no deriva de cap norma i desnaturalitza la decisió de segona instància, ja que altera el resultat fins a tal punt que fa del creditor un deutor. Dit altrament, a través de l'aute d'aclariment, el Tribunal Superior de Justícia ha modificat el resultat de la seva sentència que esdevé totalment oposat al seu contingut inicial.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que admeti a tràmit aquest recurs i que en el seu dia dicti una sentència que declari la nul·litat dels autes objecte de recurs, "inclòs el d'aclariment si procedeix, i això per vulneració de drets fonamentals, ja sigui per manca de motivació per error, ja sigui per indeguda durada del procediment, ja sigui per ambdues causes i es disposi sigui reenviada la causa al Tribunal Superior per a que dicti decisió exempta dels greuges o vicis denunciats i amb imposició de costes a la part adversa."

Catorzè

El 16 de maig del 2011, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què sol·licita, d'acord amb l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per manca manifesta de contingut constitucional.

Efectivament, el Ministeri Fiscal destaca que del contingut de les resolucions emeses per la Sala

Civil del Tribunal Superior de Justícia no se'n desprèn cap manca de motivació; aquest òrgan va simplement verificar que s'acomplís estrictament la part dispositiva de la sentència dictada el 14 de febrer del 2008, posada en relació amb l'aute d'aclariment del 23 d'octubre del mateix any, en congruència amb les peticions de les parts i posant de relleu que no es tractava però de tornar a jutjar el litigi.

Pel que fa al greuge de la durada del judici, el Ministeri Fiscal manifesta que els recurrents no concreten en quin moment o moments s'hauria produït aquesta vulneració i només s'ha limitat a dir que el procés havia durat 8 anys, quan d'acord amb la jurisprudència del Tribunal Constitucional el recurrent té la càrrega de portar davant aquest Tribunal les dades concretes en les quals basa la seva pretensió.

Quant al tercer greuge que consisteix en invocar la nul·litat de l'aute d'aclariment, aquest hauria estat introduït per primera vegada en l'escrit de recurs d'empara.

Fonaments jurídics

Primer

La primera qüestió que hem d'examinar en aquest recurs d'empara és la de precisar les resolucions judicials que han de considerar-se formalment impugnades.

Aquest recurs d'empara va dirigit, primerament, contra l'aute de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 22 de febrer del 2011. També s'impugna l'aute de la mateixa Sala Civil del 24 de març del 2011, mitjançant el qual es desestima l'incident de nul·litat d'actuacions interposat pels Srs. Michel i Bruno Sacaze.

Aquestes dues resolucions són les úniques que apareixen com a formalment impugnades en aquest recurs d'empara.

No es pot considerar com a formalment impugnat en aquesta empara constitucional i, en tot cas, l'aute d'aclariment esmentat diverses vegades pels recurrents. I això perquè no va estar impugnat prèviament en l'incident de nul·litat d'actuacions, requisit indispensable, d'acord amb l'article 88.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, interpretat d'aquesta manera en diverses resolucions d'aquest Tribunal, entre les quals la causa 2001-3-RE.

D'altra banda, aquest aute d'aclariment tampoc apareix clarament impugnat en l'encapçalament de l'escrit de recurs d'empara i només es menciona indirectament en el "Suplico" de l'escrit. En efecte, en aquest apartat, després de referir-se als dos autes impugnats s'afegeix "inclòs el d'aclariment si procedeix". En realitat, no procedeix per la raó donada.

Així doncs, queden fixats aquests dos autes esmentats, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, com els únics objecte d'impugnació en empara.

Segon

Per tant, cal examinar, en primer lloc, l'aute de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia del 22 de febrer del 2011. És en aquest que se centra la impugnació principal. Aquest aute confirma l'aute del Tribunal de Batlles del 16 de febrer del 2010 dictat, com tantes altres resolucions judicials citades en les actuacions, en el tràmit d'execució de la sentència de la Sala Civil del Tribunal Superior de

Justícia del 14 de febrer del 2008.

La qüestió essencial que es debat és la manera de dur a terme la compensació dels deutes entre els contendents: si s'ha d'efectuar la compensació a l'inici, entre els imports de principal deguts entre les parts (ex tunc, como diuen els recurrents) i únicament més tard aplicar a la xifra resultant els interessos que corresponguin; o si, como ha estat decidit per la jurisdicció civil, abans d'efectuar una compensació entre els deutes recíprocs, s'han d'aplicar els interessos i tan sols després compensar. La discussió entre les parts se centra doncs en la manera de realitzar la compensació i el càlcul dels interessos en execució de la sentència que va posar fi a una llarga discussió davant els tribunals entre la Banca Reig, SA i els Srs. Michel i Bruno Sacaze.

L'aute impugnat del 22 de febrer del 2011 va confirmar i donar per bona la manera d'executar seguida per la jurisdicció civil i el contingut d'aquest aute va ser recolzat, després de l'incident de nul·litat d'actuacions previ a l'empara, per l'aute de la mateixa Sala Civil del 24 de març del 2011, també impugnat davant d'aquest Tribunal Constitucional.

Tercer

Així establert el nucli essencial de la controvèrsia entre les parts, s'han d'abordar, en tràmit d'admissió, els fonaments al·legats per tal de fonamentar l'empara.

Primerament, s'ha de descartar l'al·legació en relació amb la vulneració del "dret fonamental de propietat", ja que és obvi, i no necessita més raonaments, que la propietat no es troba, com a dret, entre els drets protegits mitjançant el recurs d'empara constitucional, assenyalats en l'article 85 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Quart

Una vegada aquest punt aclarit, convé examinar els dos motius principals d'impugnació esgrimits en aquest recurs.

El primer seria, segons el parer dels recurrents, la vulneració del dret constitucional al procés degut "per manca de motivació per error".

Aquest argument ha de desestimar-se sense cap dubte. El Tribunal Constitucional manca de jurisdicció per entrar a considerar si, en aquest cas, la jurisdicció civil competent va cometre un error en el moment de decidir sobre l'execució d'una sentència civil ferma i, en particular, sobre la manera de dur a terme la compensació i el càlcul dels interessos computables en les quantitats recíprocament degudes per les parts.

Una vegada més, hem de recordar que el Tribunal Constitucional no és una tercera instància ordinària, ni un tribunal de cassació. No és aquesta la seva missió.

Quan s'al·lega com a motiu d'empara constitucional la falta de motivació, aquest Tribunal Constitucional s'ha de limitar a examinar si les decisions adoptades manquen, efectivament de tal motivació o si els motius adduïts estan mancats de tota lògica, resulten absurds o arbitraris. Aquests criteris conformen l'anomenat cànon constitucional, que de manera constant aquest Tribunal ve examinant en aquests casos.

Doncs bé, una lectura succinta dels autes impugnats, referents ambdós a la manera d'execució

d'una sentència civil, permet afirmar sense l'ombra de cap dubte que contenen raonaments suficients per arribar a la conclusió a la qual arriben. En els fonaments jurídics III, IV i V de l'auto del 22 de febrer del 2011 es desenvolupen in extenso aquests raonaments, que de cap manera, poden tenir-se per il·lògics, absurds o arbitraris com exigeix el cànon esmentat. La discussió del càlcul dels interessos, en un cas com aquest, és aliena a la cognició d'aquest Tribunal. Tampoc hem d'oblidar que l'aplicació al cas dels interessos establerts per l'ABA està prevista en la sentència ferma mateixa que s'executa, d'acord amb el seu fonament jurídic VIII i que els interessos que perceben les entitats financeres en cas de descobert són sempre superiors a allò que abonen pels dipòsits bancaris normals. De manera que no s'aprecia la irraonabilitat argumental que elevaria el persistent conflicte i la discordança entre les parts a un assumpte de naturalesa constitucional.

Cinquè

Encara es troba menys fonament en l'argument relatiu a la dilatada duració dels processos. Per tal de poder entrar a examinar aquesta al·legació cal que el recurrent en empara presenti davant el Tribunal Constitucional les dades i les dates a les quals imputa la demora i, així mateix, ha de demostrar que les dilacions al·legades són alienes a les parts en el procés, en especial d'aquell que les al·lega, i no deriven del lliure exercici dels recursos que atorguen als contendents la Constitució i les lleis.

Com va assenyalar aquest Tribunal en la causa 2010-5-RE, quan s'al·lega la vulneració del dret a obtenir una decisió en un temps raonable, el recurrent té la càrrega de presentar davant el Tribunal les dades concretes en què es basa la seva pretensió, per exemple els períodes concrets en què no hi va haver cap activitat judicial. Això, en aquest cas, no s'ha fet. És cert que el procés s'ha allargat durant uns vuit anys, però no es poden identificar quins han pogut ser els períodes d'inactivitat judicial, si es que van existir. Allò que més aviat apareix en aquestes actuacions és l'exercici molt continuat per les parts contendents de totes les vies legals de recurs, tant en fase declarativa, amb les seves apel·lacions, com en fase d'execució, amb diversos autes recorreguts per una o per l'altra part, fins i tot sol·licitant aclariment o arribant, amb anterioritat a aquest moment, una altra vegada al Tribunal Constitucional.

Altrament dit, les parts –l'una i l'altra- no han deixat d'utilitzar qualsevol via d'impugnació processal permessa per la legislació ordinària. Aquest fet ha allargat sense cap dubte la tramitació del cas, però no s'ha acreditat que el problema revesteixi un contingut constitucional.

Per tot el que s'ha exposat, s'ha de declarar la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara en aplicació de les disposicions de l'article 37.2 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, és a dir, per manca manifesta de contingut constitucional de les pretensions dels recurrents.

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

DECIDEIX:

Primer

No admetre a tràmit el recurs d'empara 2011-16-RE interposat per la representació processal dels Srs. Michel i Bruno Sacaze, contra els autes del 22 de febrer del 2011 i del 24 de març del mateix any, dictats per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

Segon

Notificar aquest aute a la representació processal dels recurrents, al president de la Batllia, al president del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal.

Tercer

Publicar aquest aute, d'acord amb el que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

Acordat a Andorra la Vella, el 4 de juliol del 2011.

Pierre Subra de Bieusses Juan A. Ortega Díaz-Ambrona

President

Vicepresident

Didier Maus

Carles Viver Pi-Sunyer

Magistrat

Magistrat